

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de Lege pentru modificarea articolului 19 din Legea nr. 131/2012 privind
controlul de stat

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ
Proiectul de Lege pentru modificarea articolului 19 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012 este elaborat de Ministerul Muncii și Protecției Sociale
2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ
2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ
Proiectul este elaborat în conformitate cu Programul Național de Aderare a Republicii Moldova la UE 2025-2029 (Cluster 3. Capitolul 19. acțiunea 54), aprobat prin Hotărârea Guvernului 306/2025. Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027, subdomeniul 4.3: Ocuparea forței de muncă și piața muncii, în cadrul reformei 4.5.14-16, printre măsurile calitative și cantitative care urmează a fi întreprinse în cadrul acestei reforme se regăsește „Reformarea Inspectoratului de Stat al Muncii, care are competența de a efectua inspecții inopinate, cu eliminarea limitărilor prevăzute de Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat, și instituirea unui sistem de monitorizare a recomandărilor formulate în urma vizitelor de inspecție.”. În anexa 1 la Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027, Pilonul 4. Capitalul Social, Subdomeniul: Ocuparea forței de muncă, reforma 5 Consolidarea politicilor active privind piața muncii și facilitarea participării pe piața muncii, precum și combaterea muncii nedeclarate și a exploatării prin muncă, măsura nr. 14 stabilește că „Inspectoratul de Stat al Muncii este format și are competența de a efectua vizite de inspecție inopinate, în timp ce limitările legate de Legea 131/2012 privind controlul de stat sunt eliminate. Este instituit un sistem de monitorizare a recomandărilor formulate în urma vizitelor de inspecție. Linia de referință fiind faptul că Legea 131 privind controlul de stat este în contradicție cu convențiile OIM privind inspecțiile muncii 81 și 129.”. Măsura nr. 14 mai prevede că „Cadrul normativ referitor la mandatul Inspectoratului de Stat al Muncii este revizuit în conformitate cu standardele internaționale de muncă și asigură posibilitatea realizării controalelor inopinate în domeniul securității și sănătății în muncă. A fost instituit un sistem de monitorizare a executării prescripțiilor formulate de inspectorii de muncă în procesul-verbal de control, întocmit în urma controlului realizat.”.
2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative
Gradul de realizare reglementată a relațiilor de muncă, securității și sănătății în muncă reprezintă unul din cei mai elocvenți indicatori ai nivelului calității vieții în orice stat. Acest indicator se obține printr-un ansamblu de măsuri și acțiuni orientate spre asigurarea celor mai juste și echilibrate condiții de inițiere, realizare și încetare a relației de muncă, capabile să asigure un nivel decent de protecție socio-economică a celor ce muncesc. Realizarea acestor măsuri și acțiuni de securitate și sănătate în muncă implică două elemente esențiale: Cadrul legislativ adecvat în domeniul muncii, securității și sănătății în muncă și Cadrul Instituțional în acest domeniu, capabil să asigure promovarea și implementarea acestuia. În contextul locului și rolului său în Cadrul Instituțional din domeniul muncii, Inspectoratului de Stat al Muncii îi revin atribuțiile de control în numele statului asupra modului în care se respectă legislația muncii, securității și sănătății în muncă, atribuțiile de consultare și îndrumare metodologică în acest domeniu.

În acest sens, Inspectoratul de Stat al Muncii realizează diverse acțiuni orientate spre asigurarea aplicării legislației muncii, securității și sănătății în muncă. Printre acestea se regăsesc vizite de control, cercetare evenimentelor de accidentare, campanii, acțiuni și măsuri de prevenire, sancționare, sensibilizare și combatere. Calitatea și eficacitatea activităților întreprinse de Inspectoratul de Stat al Muncii depinde în mod direct de calitatea cadrului legislativ care reglementează această activitate.

În Republica Moldova activitatea Inspectoratului de Stat al Muncii este reglementată de Legea nr. 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii.

Această lege este în mare parte armonizată cu prevederile următoarelor acte internaționale la care Republica Moldova este parte:

Declarația Universală a Drepturilor Omului din 10 decembrie 1948 (aderat prin Hotărârea Parlamentului nr.217/1990);

Pactul internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 16 decembrie 1966 (ratificat prin Hotărârea Parlamentului nr.217/1990);

Carta socială europeană revizuită (ratificată prin Legea nr. 484/2001).

Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr.81 “Privind Inspecția Muncii” (ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.593/1995);

Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr.129 “Privind Inspecția Muncii în agricultură” (ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.1330/1997);

Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr.155 “Privind securitatea și igiena muncii și mediul de muncă” (ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr.755/1999).

Aceste acte, prevăd și **crearea unui sistem de inspecție a muncii, liber, eficient și capabil să asigure promovarea și aplicare legislației muncii, securității și sănătății în muncă, să exercite controlul modului în care această legislație se aplică, precum și să-i consulte și să-i îndrume pe cei interesați în aplicarea corectă, consecutivă și univocă a acesteia.**

Actele enunțate prevăd scopul, funcțiile, drepturile Inspectoratului de Stat al Muncii, în contextul asigurării anumitor libertăți în realizarea obiectivelor sale.

Legea 131/2012 privind controlul de stat prestabilește anumite condiționalități și norme referitoare la organizarea și realizarea controlului de stat. Prevederile respectivei Legi, se aplică și asupra activităților de control ale Inspectoratului de Stat al Muncii, creând anumite impedimente și neconformități cu tratatele internaționale menționate mai sus. Impedimentele și neconformitățile respective influențează negativ asupra realizării **dreptului fundamental la securitate și sănătate în muncă** (Declarat de Conferința Generală a Organizației Internaționale a Muncii în sesiunea 110 din 2022 și consacrat în Convenția 191 adoptată de Conferința Generală a Organizației Internaționale a muncii în sesiunea 111 din 2023).

Neconformitățile respective vizează controlul inopinat, care pe domeniul securității și sănătății în muncă poate fi exercitat doar în cazul în care Inspectoratul de Stat al Muncii deține probe despre pericole iminente de accidentare sau pericole iminente pentru viața și sănătatea persoanelor. Deseori, obținerea probelor fără inițierea controlului este imposibilă.

Orice abatere minoră sau încălcare nesemnificativă a cadrului normativ din domeniul securității și sănătății în muncă poate conduce în timp la situații ireversibile care se soldează cu accident de muncă sau boală profesională. Logic, pericolul iminent, (noțiune utilizată în articolul 19) reprezintă o stare de lucruri care sub acțiunea oricărui factor declanșator, în orice moment, poate rezulta într-un accident de muncă. Esența controalelor inopinate în domeniul securității și sănătății în muncă este de a preveni transformarea în timp a unei mici și nesemnificative abateri într-un accident de muncă sau boală profesională. Inițierea și realizarea controlului doar la deținerea probelor despre un **pericol iminent**, (așa cum reglementează art. 19 din Legea nr. 131/2012) creează confuzii.

Chiar dacă Legea nr. 131/2012 permite declanșarea unui control inopinat în baza autosesizării, acest mecanism se referă doar la procedura de inițiere, nu și la temeiurile de fond care justifică excepția de la notificare.

În lipsa unei reglementări clare privind situațiile particulare din domeniul SSM în care controlul inopinat este justificat, autoritatea de control se confrunta cu:

- dificultăți în motivarea delegațiilor de control;
- contestări din partea entităților controlate;
- blocaje în reacția rapidă la riscuri de orice gen.

Această lacună afectează eficiența inspecției muncii și contravine principiilor generale de drept administrativ, care impun claritate și previzibilitate în exercitarea puterii publice.

Articolul 12 din Convenția OIM 81 stipulează că:

Inspectorii de muncă, purtând asupra lor acte justificative ale funcțiilor pe care le îndeplinesc, vor fi autorizați:

Să pătrundă liber, fără informare prealabilă, la orice oră de zi și noapte, în orice întreprindere supusă inspecției;

Tot acest articol stabilește că cu ocazia inspecției, Inspectorul va informa despre prezența sa în întreprindere pe cel care angajează sau pe reprezentantul acestuia, în afară de cazul în care apreciază că o astfel de înștiințare riscă să dăuneze eficacității controlului.

O altă normă prin care se asigură eficiența inspecției muncii este prevăzută de articolul 16 din Convenția OIM 81, care spune că numărul și natura vizitelor de inspecție efectuate în întreprinderi vor fi determinate de necesitatea de a se asigura aplicarea efectivă a dispozițiilor legale respective.

Prevederi similare se conțin și în Convenția OIM 129. Acestea și alte prevederi, din șirul actelor internaționale menționate, sunt transpuse în Legea nr. 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii.

Deși Legea nr.131/2012 a fost modificată în mai multe rânduri, aceasta continua să rămână în neconformitate cu actele internaționale din domeniul. Modificările în cauză nu elimină contradicțiile menționate. Aceste modificări fac mai confuz temeiul de inițiere a unui control inopinat în domeniul securității și sănătății în muncă.

Faptul neconformității Legii nr. 131/2012 cu prevederile Convenției OIM (81) și aplicabilității acestei legi asupra activităților de control întreprinse de Inspectoratul de Stat al Muncii a fost stabilit de Plenul Curții Supreme de Justiție a Republicii Moldova în Recomandarea nr.69 din 30 decembrie 2014 „Cu privire la aplicarea Convențiilor Organizației Internaționale a Muncii, ratificate de Republica Moldova”.

În contextul celor relatate este oportună și necesară modificarea punctului 7) alineatul (1) al articolului 19, după cum prevede proiectul în cauză.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Asigurarea normativă a inițierii și realizării controalelor inopinate în domeniul securității și sănătății în muncă.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea proiectului nu va necesita acțiuni legate de instituirea unor noi Instituții sau unor subdiviziuni structurale, funcții suplimentare care pot fi puse în sarcina Inspectoratului de Stat al Muncii. Prin urmare nu va produce un impact asupra sectorul public (la nivelul Inspectoratului de Stat al Muncii).

Acest proiect asigură simplificarea temeiului și procedurii de inițiere a controlului inopinat în domeniul securității și sănătății în muncă.

Proiectul va contribui la intervenția eficientă, operativă și ținută a Inspectoratului de Stat al Muncii, în cazul în care deține informații sau indicii despre încălcarea cadrului normativ din domeniul securității și sănătății în muncă, inclusiv și a cadrului normativ aplicabil persoanelor cu vârsta de până la 18 ani.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative.

Organizarea și realizarea controalelor inopinate nu presupune careva cheltuieli suplimentare, care ar urma să le suporte Inspectoratul de Stat al Muncii.

4.3. Impactul asupra sectorului privat.

Inspectoratul de Stat al Muncii cu subdiviziunile sale teritoriale, în anul 2024 a realizat 2599 controale privind respectarea legislației și ale altor acte normative în domeniul muncii, din care 1267 în domeniul raporturilor de muncă, 46 în domeniul securității și sănătății în muncă și 1269 complexe (ambele domenii).

Din numărul total de controale: 1208 constituie controale planificate, 1391 controale inopinate, inițiate în conformitate cu art. 19 din Legea nr. 131/2012.

Având în vedere că conform art. 19 alin. (1) pct. 7) al Legii nr. 131/2012, Inspectoratul de Stat al Muncii este competent să inițieze control inopinat în domeniul muncii nedeclarate, majoritatea controalelor inopinate au fost inițiate în temeiul petițiilor cu subiecte legate de raporturile de muncă și axate pe prevenirea muncii nedeclarate.

Numărul petițiilor aferente securității și sănătății în muncă sunt net inferioare celor aferente muncii nedeclarate (neachitarea salariilor, prestarea muncii fără contract individual de muncă).

Motivul unui număr mic de petiții aferente securității și sănătății în muncă este necunoașterea de către salariați a drepturilor în domeniul securității și sănătății în muncă și căilor de apărare a acestor drepturi, sau ignorarea beneficiilor de acest drept.

Petițiile cu subiecte din domeniul securității și sănătății în muncă invocă de regulă necercetarea (tănuirea) de către angajator a accidentelor de muncă, neasigurarea cu echipamente individuale de protecție. Aceste alegeri din petiții indică la faptul că angajatorul nu respectă cadrul normativ din domeniul securității și sănătății în muncă, iar salariatul acceptă tacit aceste încălcări, până când se produc accidente sau până când salariatul conștientizează faptul că se află în situație de risc, pe care angajatorul nu o soluționează.

Această stare de lucruri lasă subiectele legate de securitatea și sănătatea în muncă fără de un control efectiv, atât din partea angajatorului cât și din partea Inspectoratului de Stat al Muncii.

Situația descrisă mai sus în majoritatea cazurilor generează accidente de muncă.

În acest sens, pe parcursul anului 2024, Inspectoratului de Stat al Muncii i-au fost comunicate 662 evenimente de accidentare în care au suferit 682 de persoane (unele din evenimentele respective au avut de suferit 2 și mai multe persoane).

Inspectorii de muncă cu atribuții în domeniul securității și sănătății în muncă au cercetat **113** cazuri de accidentare, inclusiv:

- **70** accidente mortale, din care 19 de muncă, 42 în afara muncii, 9 accidente nu se încadrează în prevederile Regulamentului de cercetare a accidentelor de muncă;
- **30** accidente grave, din care 27 de muncă, 2 în afara muncii, 1 accident nu se încadrează în prevederile Regulamentului de cercetare a accidentelor de muncă;
- **13** accidente cu incapacitate temporară de muncă.

Repartizarea după genul de activitate a accidentelor de muncă, cercetate de inspectorii de muncă, denotă că ponderea cea mai mare revine următoarelor domenii de activitate:

- Construcție – 28 accidente, din care 17 mortale și 11 grave;
- Industria prelucrătoare – 19 accidente, din care 11- mortale - 8 grave;
- Alte activități de servicii – 15 accidente, din care 12 mortale și 3 grave;

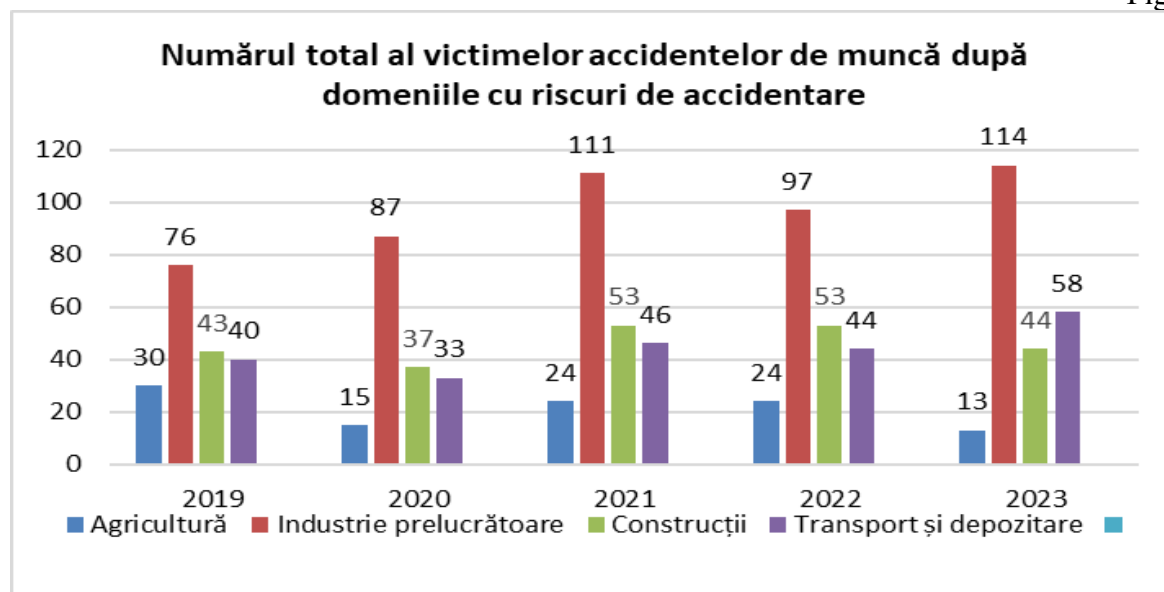
- Transport și depozitare – 8 accidente, din care 4 mortale și 4 grave.

Evenimente similare, în contextul în care Inspectoratul de Stat al Muncii ar fi abilitat cu inițierea și realizarea simplificată a controalelor inopinate în domeniul securității și sănății în muncă, ar putea fi prevenite.

Potrivit datelor Biroului Național de Statistică, în economia națională se identifică patru sectoare cu deficiențe legate de securitatea și sănătatea în muncă în care au loc cele mai multe accidente de muncă. Acestea sunt Agricultură, Industria prelucrătoare, Construcții și Transport și depozitare.

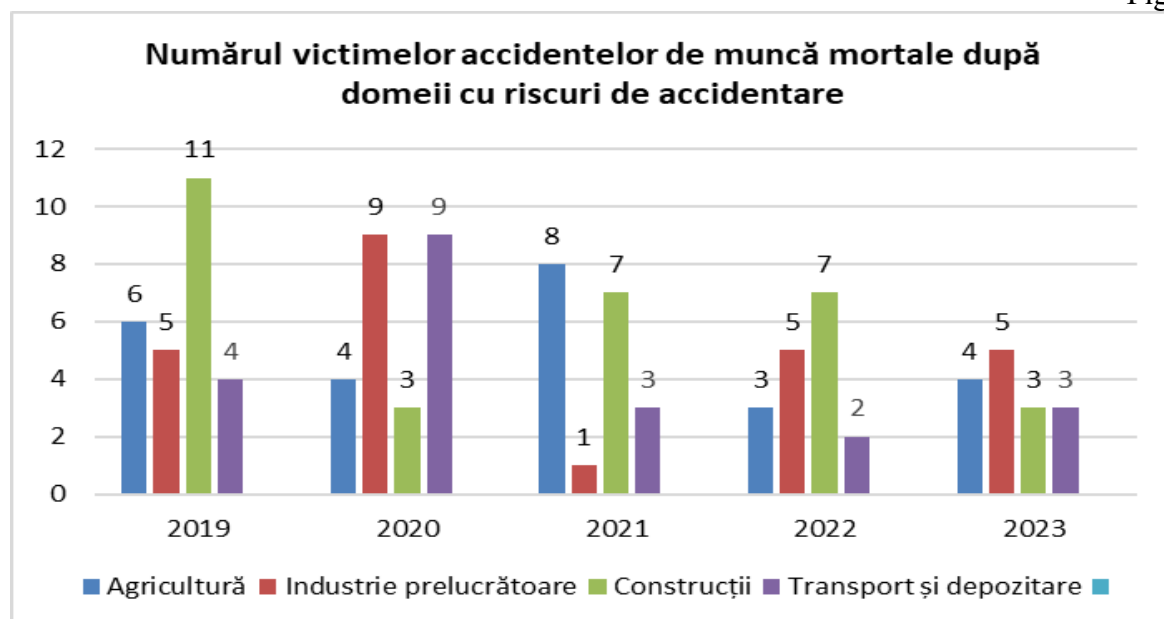
Date despre numărul victimelor accidentelor de muncă produse între anii 2019-2023 în domeniile menționate se reprezintă în fig. 1.

Fig.1.

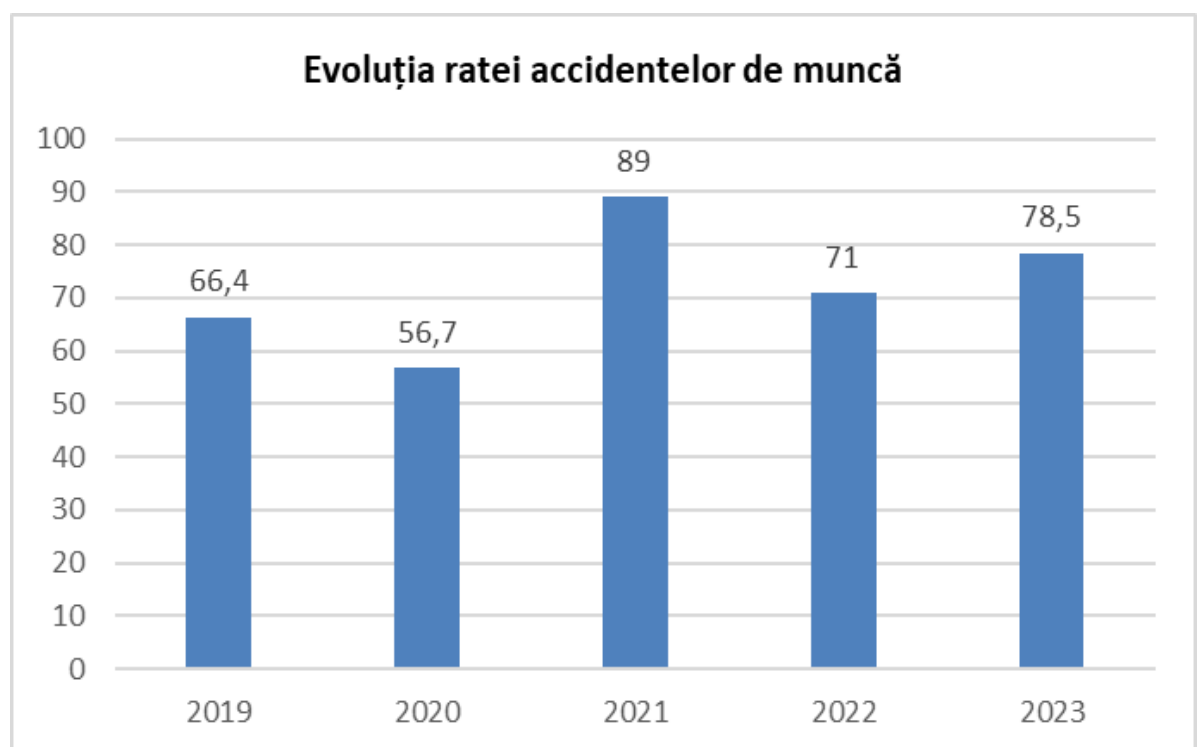
În domeniile vizate se produc și un număr semnificativ de accidente de muncă mortale. Date despre numărul victimelor accidentelor de muncă mortale produse între anii 2019-2023 sunt reflectate în fig.2

Fig.2.

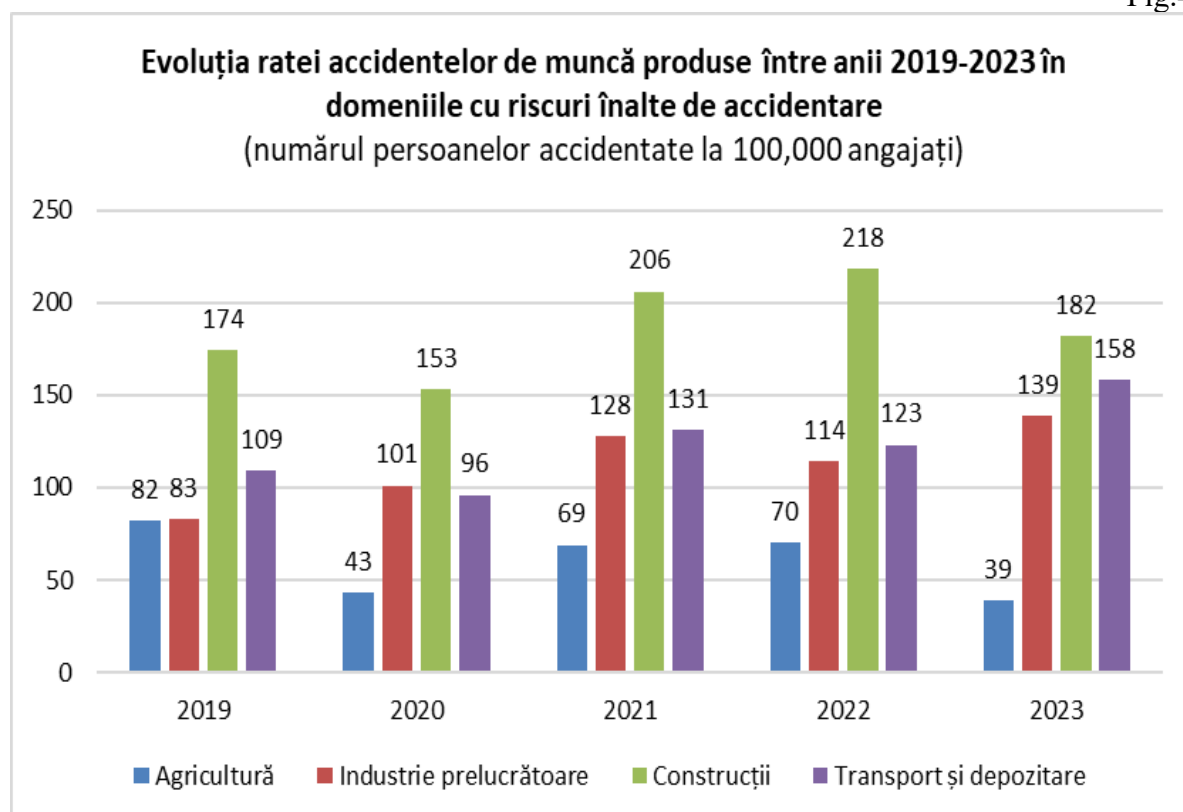
Rata accidentelor de muncă între anii 2019-2023 este reflectată în fig.3

Fig. 3.

Rata medie a accidentelor de muncă și evoluția acesteia între anii 2019-2023 în domeniile cu riscuri de accidentare este reflectată în fig. 4.

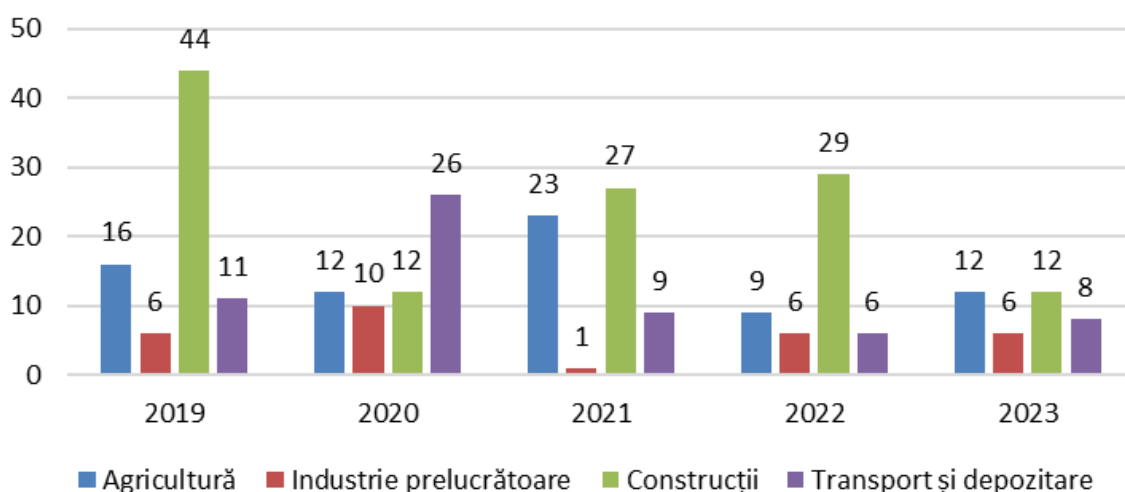
Fig.4.

Rata medie a accidentelor de muncă și evoluția acesteia între anii 2019-2023 în domeniile cu riscuri de accidentare este reflectată în fig. 5.

Fig.5.

**Evoluția ratei accidentelor de muncă mortale produse între
anii 2019-2023 în domeniile cu risc de accidentare
(numărul deceselor la 100000)**

În anul 2024 Biroul Național de Statistică a înregistrat 582 de victime ale accidentelor de muncă, și 57 persoane accidentate mortal.

Rata accidentelor de muncă în anul 2024 a constituit 92 persoane accidentate la 100000 salariați (echivalent program de muncă deplin), iar rata accidentelor mortale fiind 4 persoane accidentate la fiecare 100000 salariați.

Cheltuielile survenite în urma accidentelor de muncă în anul 2024, potrivit datelor statistice depășesc 8 mln. lei și se repartizează după cum urmează:

- plăți conform certificatelor de concediu medical - 3501,3 mii lei (plăți suportate de angajator și sistemul național de protecție socială);
- plăți pentru repararea prejudiciilor - 811,1 mii lei (plăți suportate de angajatorul care poartă vina pentru producerea accidentului de muncă, sistemul național de protecție socială);
- plăți pentru indemnizațiile unice în cazul reducerii capacității de muncă sau decesul angajatului - 2132,5 mii lei (plăți suportate de angajatorul care poartă vina pentru producerea accidentului de muncă);
- valoarea utilajelor și sculelor defectate, clădirilor și construcțiilor deteriorate și alte cheltuieli - 2121,6 mii lei (prejudiciu adus angajatorului de accidentul de muncă).

Cele expuse mai sus accentuează faptul că în domeniile respective persistă deficiențe de securitate și sănătate în muncă determinate de abateri și încălcări ale cadrului normativ din acest domeniu.

Diminuarea semnificativă a numărului de persoane accidentate în muncă doar prin activități de control planificate practic este imposibilă.

Devine necesară simplificarea procedurilor de inițiere și realizare a controalelor inopinate, orientate în special spre identificarea stării reale și înlăturarea cauzelor de nerespectare a cadrului normativ din domeniul securității și sănătății în muncă. Controalele inopinate urmează a fi orientate spre sensibilizare, informare și consultare a angajatorilor și salariaților în vederea prevenirii încălcărilor și abaterilor.

În temeiul celor relatate devine necesară și oportună abilitarea Inspectoratului de Stat al Muncii cu dreptul de a iniția și efectua controale inopinate, la deținerea informațiilor sau indiciilor privind nerespectarea cerințelor legale de securitate și sănătate în muncă.

Abilitarea Inspectoratului de Stat al Muncii cu dreptul de a iniția și efectua controale inopinate, la deținerea informațiilor sau indiciilor privind nerespectarea cerințelor legale de securitate și sănătate în muncă **poate genera disconfort doar angajatorilor care nu respectă cadrul normativ din domeniul securității și sănătății în muncă, nu întreprind sub nicio formă măsuri de conformare și nu asigură prevenirea riscurilor de accidentare și îmbolnăvire profesională.**

Implementarea proiectului va contribui esențial la sporirea gradului de conformare a angajatorilor la prevederile cadrului normativ în domeniul securității și sănătății în muncă, care la rândul său va duce la reducerea numărului persoanelor accidentate în muncă.

Totodată se va produce impact pozitiv asupra identificării celor mai eficiente căi de respectare a cadrului normativ din domeniul securității și sănătății în muncă și de prevenire a riscurilor de accidentare sau îmbolnăvire (soluții identificate de inspectorii de muncă de comun cu angajatorul încă la începutul unui eventual lanț de circumstanțe, cauze și evenimente care ar putea conduce la apariția unui pericol iminent de accidentare, sau chiar la producerea accidentului).

Un alt impact pozitiv reprezintă asigurare stabilă a realizării dreptului fundamental la securitate și sănătate în muncă (Declarat de Conferința Generală a Organizației Internaționale a Muncii în sesiunea 110 din 2022 și consacrat în Convenția 191 adoptată de Conferința Generală a Organizației Internaționale a muncii în sesiunea 111 din 2023).

Stabilitatea securității și sănătății în muncă la nivelul unității economice obținute ca urmare a controalelor inopinate și a soluțiilor de conformare identificate în procesul controalelor inopinate, **garantează creșterea indicatorilor de performanță a salariaților și a unității economice în ansamblu.**

Situația respectivă contribuie la îmbunătățirea imaginii unității economice și **avantaje concurențiale.**

Alt impact pozitiv al proiectului reprezintă **reducerea costurilor consecințelor accidentelor de muncă care sunt net superioare costurilor necesare pentru implementarea cadrului normativ în domeniul securității și sănătății în muncă, precum și pentru prevenirea riscurilor de accidentare sau îmbolnăvire.**

Păstrarea situației actuale va continua să contribuie la degradarea securității și sănătății în muncă și la producerea accidentelor de muncă cu toate consecințele descrise mai sus.

Variante de alternativă, în sensul simplificării procedurilor de inițiere și realizare a controalelor inopinate pe domeniul securității și sănătății în muncă cât și în sensul conformării cadrului normativ național referitor la controlul de stat cu tratatele internaționale din domeniul inspecției muncii la care Republica Moldova este parte, nu există.

4.4. Impactul social

Ca urmare a accidentelor de muncă se produce pierderea temporară sau permanentă a capacității de muncă, precum și decesul salariaților. Pierderile respective atrag după sine cheltuieli legate de protecția socială a acestor categorii de persoane, cum ar fi: indemnizația pentru incapacitate temporară de muncă, indemnizație pentru reabilitarea profesională, indemnizația unică în cazul pierderii capacității de muncă și decesului salariatului.

Implementarea modificărilor propuse va contribui la creșterea gradului de protecție a salariaților, prin consolidarea capacității autorităților de a interveni rapid și eficient în situațiile care implică riscuri pentru sănătatea și securitatea în muncă. Aceasta va conduce la reducerea numărului de accidente de muncă și a cazurilor de îmbolnăviri profesionale, contribuind astfel la diminuarea cheltuielilor pentru acoperirea consecințelor accidentelor de muncă, la crearea unui climat social mai sigur și stabil. Totodată, va fi promovată o cultură

organizațională orientată spre prevenție, responsabilitate și respect față de drepturile lucrătorilor.
4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal
Modificările propuse nu generează un impact semnificativ asupra datelor cu caracter personal. Activitatea de control va continua să se desfășoare în conformitate cu prevederile legislației naționale privind protecția datelor cu caracter personal, iar eventualele date colectate în cadrul controalelor vor fi prelucrate în mod legal, proporțional și securizat, doar în scopul exercitării atribuțiilor legale ale Inspectoratului de Stat al Muncii.
4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen
Modificările legislative nu generează impacturi negative asupra echității sau egalității de gen. Dimpotrivă, întărirea mecanismelor de control în domeniul securității și sănătății în muncă are un caracter universal și vizează protecția tuturor salariaților, indiferent de gen, vârstă sau alt criteriu de diferențiere. Prin urmare, proiectul contribuie la consolidarea principiului egalității de șanse la locul de muncă.
4.5. Impactul asupra mediului
Proiectul de lege nu prevede măsuri care să aibă impact direct sau indirect asupra mediului. Activitățile de control vizate sunt strict legate de relațiile de muncă și de condițiile de securitate și sănătate ale salariaților, fără a influența factorii de mediu.
4.6. Alte impacturi și informații relevante
Modificarea propusă va avea un impact pozitiv asupra alinierii legislației naționale la standardele internaționale și europene în domeniul muncii. Aceasta va spori încrederea partenerilor internaționali în angajamentele Republicii Moldova privind reforma pieței muncii și protecția lucrătorilor, facilitând procesul de integrare europeană și atragerea investițiilor străine prin îmbunătățirea climatului de afaceri.
5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE
5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională
Proiectul nu vizează transpunerea directă a unui act juridic al Uniunii Europene, ci urmărește armonizarea legislației naționale cu principiile recunoscute la nivel internațional privind inspecția muncii, în conformitate cu acquis-ul comunitar în materie de sănătate și securitate la locul de muncă. Totodată, se are în vedere asigurarea convergenței cu practicile statelor membre ale UE privind libertatea și eficiența mecanismelor de control în domeniul muncii și securității și sănătății în muncă. Necesitatea asigurării convergenței cu practicile statelor membre ale UE privind libertatea și eficiența mecanismelor de control în domeniul muncii și securității și sănătății în muncă a fost menționată de Experții europeni în cadrul screening-ului bilateral pe Capitolul 19 (Brussels 3-4 aprilie 2025). Proiectul de lege propus are ca scop asigurarea compatibilității legislației naționale cu normele și standardele internaționale și europene în domeniul inspecției muncii, în special în ceea ce privește principiul libertății și flexibilității inspecțiilor de muncă, ca mijloc eficient de garantare a respectării drepturilor lucrătorilor. Acestea sunt esențiale pentru crearea unui mediu de muncă sigur, sănătos și conform cu dispozițiile legale aplicabile. În mod special, modificarea urmărește alinierea cu articolul 16 din Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 81, potrivit căruia „<i>numărul și natura vizitelor de inspecție efectuate în întreprinderi vor fi determinate de necesitatea de a se asigura aplicarea efectivă a dispozițiilor legale respective</i>”. Acest principiu recunoaște caracterul proactiv și operativ al inspecției muncii, permițând controale neanunțate atunci când este necesară intervenția promptă pentru prevenirea încălcărilor legale sau a riscurilor profesionale. Prevederi similare se regăsesc și în Convenția OIM nr. 129 privind inspecția muncii în agricultură, ceea ce subliniază caracterul general aplicabil al acestui standard internațional.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE
Modificarea propusă contribuie la întărirea cadrului juridic intern prin înlăturarea limitărilor existente în Legea nr. 131/2012 care împiedică exercitarea eficientă a atribuțiilor de control ale Inspectoratului de Stat al Muncii. În special, se creează premisele legale necesare pentru ca numărul și natura controalelor să fie determinate exclusiv de necesitatea aplicării efective a dispozițiilor legale, în conformitate cu prevederile din Convenția OIM nr. 81 Convenția OIM nr. 129 și cu standardele internaționale în materie. Această reformă este esențială pentru modernizarea instituțională și pentru pregătirea Republicii Moldova în vederea integrării în spațiul juridic și administrativ European.
6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ
Proiectul de lege pentru modificarea articolului 19 din Legea nr. 131/2012 privind controlul de stat va fi supus avizării și consultării publice, conform prevederilor din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. În scopul respectării prevederilor Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind inițierea elaborării proiectului de lege a fost publicat pe portalul guvernamental www.particip.gov.md , unde poate fi accesat la următorul link https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/14579 .
7. Concluziile expertizelor
În temeiul art. 36 și art. 37 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege va fi remis Ministerului Justiției și Centrului Național Anticorupție pentru a fi supus expertizei juridice și, respectiv, expertizei anticorupție.
8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent
Prezentul proiect de lege propune modificarea articolului 19 din Legea privind controlul de stat nr. 131/2012. În temeiul articolului 56 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, legile care stabilesc obligații, cerințe sau interdicții pentru desfășurarea activității de întreprinzător intră în vigoare după 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În acest context autorul proiectului optează pentru intrarea în vigoare a Legii în cauză la 31 iulie 2026.
9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ
Aprobarea proiectului de lege implică realizarea unor măsuri normative legate de revizuirea Legii 140/2001 privind Inspectoratul de Stat al Muncii și a cadrului normativ conex.

Secretar de Stat

Mihai-Gabriel CIOBANU